

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/295/2018
Identifikačné číslo spisu: 4308206823
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:4308206823.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: C. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., U. tr. XX zast. Advokátska kancelária HAVLÁT & PARTNERS, zast. JUDr. Jánom Havlátom, advokátom, so sídlom Rudnayovo nám. 1, Bratislava, proti žalovanému: Ústav pamäti národa, so sídlom Miletičova 19, Bratislava, P. O. Box 29, IČO: 37 977 997 zast. Advokátska kancelária PECHO & PARTNERS, zast. JUDr. Ing. Branislavom Pechom, PhD., advokátom, so sídlom Piaristická 2, Nitra, IČO: 42 119 316, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 6C/122/2008, o dovolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 14. júna 2018, sp.zn. 9Co/362/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 14. júna 2018, sp.zn. 9Co/362/2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 14.02.2017 sp.zn. 6C/122/2008 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 150.000,- eur a vo zvyšku žalobu zamietol a rozhodol, že žalobca má právo na náhradu trov konania vo výške 100 %.

1.1 Súd prvej inštancie predchádzajúcim rozsudkom č.k. 6C/122/2008-308 z 18.02.2010 určil, že žalobca nebol spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent a jeho evidencia vo zväzkoch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agenta bola porušením jeho práva na ochranu osobnosti. Žalovaný v 2.) rade (Ústav pamäti národa) je povinný sprístupňovať zväzok bývalej Štátnej bezpečnosti registračné č. XXXXX archívne č. XXXXX výlučne s týmto rozsudkom, priznal žalobcovi právo uverejniť rozsudok v denníkoch uvedených vo výroku a vo zvyšku žalobu zamietol. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 10.03.2010 okrem časti výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku. Na strane žalovaného vystupovali Slovenská republika Ústav pamäti národa (žalovaná v 1.) rade) a Ústav pamäti národa (žalovaný v 2.) rade). Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom č.k. 9Co/108/2010-382 z 11.11.2010 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo vzťahu k pôvodne žalovanej v 1.) rade potvrdil, v napadnutej zamietajúcej časti a vyhovujúcej časti týkajúcej sa priznania práva žalobcovi uverejniť právoplatný rozsudok vo vzťahu k žalovanému v 2.) rade (Ústav pamäti národa) zrušil a vec mu vrátil

na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení vyslovil záver, že bolo preukázané, že k zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo činnosťou žalovaného v 2.) rade, že konanie žalovaného v 2.) rade prekročilo zákonnej licencie zákona z hľadiska účelu a obsahu zák. č. 533/2002 Z.z. a zasiahlo do chránených osobnostných práv žalobcu.

1.2 Súd prvej inštancie v rozsudku zo dňa 14.02.2017 uviedol, že dokazovanie ohľadom pasívnej vecnej legitímácie žalovaného nevykonával, keďže pasívne legitimovaný je subjekt, ktorý je pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcu, teda žalovaný. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca preukázal, že neoprávnený zásah zasiahol jeho občiansku česť, zásah bol mimoriadne intenzívny a v podstate nereparovateľný preto, že zasiahol jeho ľudskú dôstojnosť. Žalobca bol zásadným spôsobom vylúčený zo spoločnosti a bola znížená jeho vážnosť v spoločnosti, pričom negatívne vnímanie žalobcu širokou verejnosťou sa prejavilo aj voči iným osobám. Neoprávnený zásah sa dotkol žalobcu i v oblasti jeho rodinného života. Nepravdivá informácia negatívne zasiahla vzťah otca s dcérou a vzhľadom na povest' žalobcu sa dcéra rozhodla študovať v zahraničí a odísť od otca. Ich vzťah sa zmenil a dokonca aj dcéra sa kvôli otcovi stretávala voči sebe s urážkami, odcudzovaním spolužiakmi ale aj pedagógmi. V konaní bolo preukázané, že pod vplyvom prežitého nadmerného stresu žalobca v roku 2008 ochorel. V pracovnej oblasti bol tento zásah zvlášť závažným, došlo k rapidnému zníženiu jeho klientely a k poklesu jeho príjmov. Súd mal preukázané, že žalobca v dôsledku neoprávneného zásahu nezískal ani len potenciálnych klientov. Z výpovedí svedkov taktiež vyplynulo, že kolegovia advokáti, notári a sudcovia sa vyjadrovali o žalobcovi negatívne. Žalobca preukázal, že skutočnosť, že bol evidovaný ako agent vo zväzku ŠtB, ktorá bola nepravdivá, mu zabránila pracovať v orgánoch Slovenskej advokátskej komory. Žalobca bol činný aj v charitatívnej oblasti v organizácii LIONS CLUB INTERNATIONAL, pričom bolo preukázané, že nepravdivá informácia mu zabránila v postupe v rámci hierarchie tejto organizácie, avšak žalobca sa v uvedenej charitatívnej organizácii mohol angažovať na regionálnej úrovni. Žalobca preukázal, že jeho evidencia ako agenta ŠtB mu znemožnila sa politicky angažovať a pracovať v orgánoch SDKÚ. Vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie vychádzal z kritérií stanovených v § 13 ods. 3 OZ. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je v časti nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 150.000,- eur.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 14.06.2018, sp.zn. 9Co/362/2017 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, tak, že žalobu zamietol, odvolacie konanie o odvolaní žalobcu zastavil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Odvolací súd za rozhodujúce považoval posúdenie otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v konaní. Žalobca v pôvodnej žalobe označil za žalovaného SR Ústav pamäti národa, v podaní zo dňa 18.03.2009 navrhol, aby súd pripustil prístupenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného: Ústav pamäti národa, pričom súd prvej inštancie uznesením z 25.08.2009 sp.zn. 6C/122/2008 pripustil, aby do konania ako žalovaný v 2.) rade vstúpil Ústav pamäti národa. V dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu z 11.11.2010 sp.zn. 9Co/108/2010 potvrdením napadnutého zamietajúceho výroku vo vzťahu k žalovanému v 1.) rade v ďalšom konaní vystupoval ako žalovaný už len Ústav pamäti národa.

2.1 Odvolací súd poukázal na nález ÚS SR sp.zn. II. ÚS 285/2017 z 12.10.2017, z obsahu ktorého o.i. vyplýva, že v zmysle § 13 OZ pasívne legitimovaný musí byť pôvodca zásahu. Úlohou súdov v konaní o ochranu osobnosti, s osobitným zreteľom na konania ohľadom neoprávneného evidovania osoby vo zväzkoch ŠtB, je najskôr ustáliť, aký zásah je predmetom konania, kto je, resp. bol pôvodcom tohto zásahu. ÚS SR, vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ nie je pôvodcom zásahu, a že mu zverejnenie prepisu evidencií bývalej Štátnej bezpečnosti ukladá Zákon o pamäti národa, dospel k záveru, že krajský súd porušil sťažovateľovo základné právo na súdnu ochranu aj preto, že rozhodoval o veci, ktorú mal zamietnuť pre absenciu pasívnej vecnej legitímácie. Predmetom konania pred všeobecnými súdmi bolo určenie či bol žalobca neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent. Štát však právomoc rozhodovať o evidencii žalobcu, resp. iných osôb v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti Ústavu pamäti národa Zákomom o pamäti národa a ani iným zákonom nezveril. Následné uverejnenie a sprístupnenie dokumentov bývalej Štátnej bezpečnosti Ústavom pamäti národa zodpovedá jeho zákonom ustanoveným úlohám a postupu, ktorý ustanovuje Zákon o pamäti národa a je právnym dôsledkom rozhodnutia iných štátnych orgánov splnomocnených k

tomu štátom, za ktoré nemôže niesť zodpovednosť Ústav pamäti národa.

2.2 Odvolací súd poukázal na to, že v danej veci si žalobca svoj nárok na ochranu osobnosti, rovnako ako v prípade prejednávanej ÚS SR vo veci sp.zn. II. ÚS 285/2017 odvodzuje od neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv neoprávneným evidovaním ako spolupracovníka bývalej Štátnej bezpečnosti, keď sa žalobou domáhal určenia, že nebol spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent a jeho evidencia vo vzťahoch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agenta bola porušením jeho práva na ochranu osobnosti. Žalobe žalobcu v tejto časti bolo vyhovené prvým rozsudkom súdu prvej inštancie z 18.02.2010 č.k. 6C/122/2008-308 vo vzťahu k obom vtedy žalovaným subjektom, t.j. voči žalovanému v 1.) rade Slovenská republika, za ktorú koná Ústav pamäti národa a žalovanému v 2.) rade Ústavu pamäti národa, čo vyplýva z formulácie výroku rozsudku súdu prvej inštancie, keď žalobu nezamietol v celom rozsahu vo vzťahu k žalovanému v 1.) rade, ale zamietol žalobu len vo zvyšku. Odvolací súd prikloniť sa k záveru ÚS SR dospel k záveru, že žalovaný nie je v danej veci pasívne legitimovaný, povinným subjektom na ochranu osobnosti je pôvodca zásahu, čo v danej veci nie je žalovaný. Keďže podľa žalobcu malo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv dôjsť jeho neoprávneným evidovaním ako spolupracovníka bývalej Štátnej bezpečnosti v čase od 12.03.1984 do 21.08.1986, pôvodcom neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu nemôže byť žalovaný zriadený od 28.09.2002.

2.3 Odvolací súd dodal, že to, že žalobca nebol spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent a jeho evidencia vo vzťahoch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agenta bola porušením jeho práva na ochranu osobnosti a žalovaný je povinný sprístupňovať vzťah bývalej Štátnej bezpečnosti, registračné č. XXXXX., archívne č. XXXXX výlučne s rozsudkom o tomto určení je právoplatne rozhodnuté od 10.03.2010, a to voči SR Ústavu pamäti národa ako aj voči žalovanému. Napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie bolo žalobcovi ohľadom nároku na nemajetkovú ujmu čiastočne vyhovené, pričom k uplatňovaniu tohto nároku už len voči Ústavu pamäti národa došlo z dôvodu predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto veci, ktorý v tom čase, vychádzajúc z ustálenej judikatúry, zamietnutie žaloby voči žalovanému v 1.) rade Slovenskej republiky, zast. Ústavom pamäti národa, z dôvodu nedostatku pasívnej legitimácie, potvrdil. Následne, v dôsledku zmeny judikatúry v otázke pasívnej vecnej legitimácie Ústavu pamäti národa došlo k zamietnutiu žaloby.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

3.1 Dovolateľ poukázal na to, že pôvodne žalobu podal proti žalovanému v 1.) rade Slovenskej republiky a proti žalovanému v 2.) rade Ústavu pamäti národa. Proti zamietajúcej časti pôvodného rozsudku súdu prvej inštancie podal dovolanie, kde o.i. namietal, že pasívne legitimovaný v konaní má byť SR. Odvolací súd rozsudkom sp. zn. 9Co/108/2010 rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti vo vzťahu k žalovanému v 1.) rade (SR) potvrdil a v zamietajúcej časti a v napadnutej vyhovujúcej časti vo vzťahu k žalovanému v 2.) rade rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zamietnutia žaloby odvolacím súdom bolo to, že sa stotožnil s právnym názorom ÚS SR v zmysle nálezu sp. zn. II. ÚS 285/2017 z 12.10.2017, hoci tento vo veci nebol právne záväzný.

3.2 K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd porušil zákaz denegatio iustitiae, princíp právnej istoty a riadne sa nevysporiadal s jeho argumentáciou. Právo na ochranu osobnosti bolo porušené a hoci dovolateľ uplatnil žalobu proti všetkým do úvahy prichádzajúcim pasívne vecne legitimovaným subjektom, ochrany svojich porušených práv sa nedokázal domôcť, a preto došlo k porušeniu zákazu denegatio iustitiae.

3.3 K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol, že odvolací súd sa odchýlil od rozsudkov NS SR sp. zn. 5Cdo/83/2008, 2Cdo/247/2009 a 6Cdo/83/2010, ktoré predstavujú ustálené riešenie právnej otázky pasívnej legitimácie žalovaného v obdobných konaniach, teda že v takýchto konaniach je pasívne vecne legitimovaný Ústav pamäti národa. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pasívnej

vecnej legitímácie Ústavu pamäti národa v obdobných konaniach a vzhľadom na uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/119/2018 sa možno domnievať, že táto právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ mal za to, že pôvodcom neoprávneného zásahu môže byť SR zast. Ústavom pamäti národa poukazom na rozhodnutie NS SR R 114/1999 alebo ním môže byť žalovaný, ktorý je pôvodcom zásahu (sp. zn. 5Cdo/83/2008, 2Cdo/247/2009, 6Cdo/83/2010). Nároky dovolateľa boli pôvodne právoplatne zamietnuté proti štátu, keď odvolací súd zaujal právne záväzný právny názor, že pasívne vecne legitimovaný je žalovaný. Dovolateľ v dôsledku prekážky *res iudicatae* už nemôže podať žalobu o ochranu osobnosti proti štátu.

3.4 Odvolací súd nesprávne vychádzal z toho, že žalobca odvodzoval svoj nárok od neoprávneného zásahu do osobnostných práv spôsobeného neoprávneným evidovaním dovolateľa ako spolupracovníka ŠtB, avšak dovolateľ už v žalobe uvádzal, že za neoprávnený zásah považuje nielen neoprávnenú evidenciu ako spolupracovníka ŠtB, ale aj uchovávanie a sprístupňovanie tejto nepravdivej informácie. Nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom spočíva v tom, že dospel k nesprávnemu záveru o tom, že ZoÚPN nie je v rozpore s Ústavou SR a Dohovorom, ale naopak založil svoje právne posúdenie na ZoÚPN, ktorý porušuje právo dovolateľa na súkromie. Dovolateľ navrhol prerušiť konanie a podať návrh na konanie o súlade právnych predpisov, keď porušenie čl. 19, od. 1, 2 a 3, čl. 46 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1, 2 a čl. 13 Dohovoru spočíva v rozpore s čl. 19 ods. 1, 2 a 3 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1, 2 Dohovoru a čl. 13 Dohovoru s celým ZoÚPN, pretože umožňuje uchovávanie, sprístupňovanie a zverejňovanie nepravdivej informácie o spolupráci fyzickej osoby s ŠtB a ak aby aj uchovávanie, sprístupňovanie a zverejňovanie nepravdivej informácie o tejto spolupráci bolo akceptovateľné, § 1 písm. b), § 6 ods. 1, § 19 ods. 1 a § 26 ods. 3 ZoÚPN sú v rozpore s čl. 19, ods. 1, 2 a 3, čl. 46 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1, 2 a čl. 13 Dohovoru pretože vylučujú poskytnutie reálnej a efektívnej ochrany práva na súkromie.

3.5 Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdí a dovolateľovi prizná nárok na náhradu trov konania, alebo aby prerušil konanie a podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy SR o súlade v zmysle vyššie uvedeného a následne, aby zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdí a dovolateľovi prizná nárok na náhradu trov konania.

3.6 Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol návrh na prerušenie konania zamietnuť, zamietnuť dovolanie, resp. ho odmietnuť a žiadal priznať náhradu trov konania. Žalovaný poukázal na neprípustnosť kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Zároveň poukázal na to, že o návrhu žalobcu na prerušenie konania a podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov bolo rozhodnuté a voči predmetnému rozhodnutiu dovolateľ nepodal opravný prostriedok.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie v časti výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

4.1 Žalovaný uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky náhrady trov konania, ak obsahom žaloby bolo viacero petitov, ktoré sú odlišné druhovo a tarifnou hodnotou. Odvolací súd nesprávne posúdil otázku miery úspechu a pri viacerých petitoch nezohľadnil odlišnosť druhu a kvantitatívnu stránku tarifnej hodnoty petitov, ktorá je pre správne posúdenie úspechu v konaní rozhodujúca.

4.2 Žalovaný navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žiadnej zo strán zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a zaviazal žalobcu k náhrade trov dovolacieho konania.

4.3 Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že je neprípustné poukazom na § 357 písm. m) a § 421 ods. 2 CSP, na základe čoho navrhol dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že

dovolanie podali v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je neprípustné a dovolanie žalobcu je dôvodné.

Dovolanie žalovaného

6. Podľa žalovaného je dovolanie prípustné v časti výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď za dosiaľ nevyriešenú právnu otázku považoval otázku náhrady trov konania, ak obsahom žaloby bolo viacero petitov, ktoré sú odlišné druhovo a tarifnou hodnotou. Dovolací súd poukazuje na to, že uvedený výrok, aj keď je súčasťou výrokovvej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej, má charakter uznesenia.

6.1 Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

6.2 Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

6.3 Podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

6.4 Keďže napadnutým rozhodnutím odvolací súd rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu podľa § 357 písm. m) CSP, prípustnosť dovolania nemôže v zmysle § 421 ods. 2 CSP založiť ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci. Prípustnosť dovolania proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, je teda vylúčená podľa § 421 ods. 2 CSP, keďže v prejednávanej veci žalovaný napadol rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým tento rozhodol o nároku na náhradu trov konania.

6.5 Vzhľadom na uvedené dovolanie žalovaného smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Dovolanie žalobcu

7. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

7.1 K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietol porušenie zákazu denegatio iustitiae, princípu právnej istoty a nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

7.2 K dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP namietol odklon od rozsudkov NS SR sp. zn. 5Cdo/83/2008, 2Cdo/247/2009 a sp. zn. 6Cdo/83/2010 v otázke pasívnej legitímácie žalovaného v obdobných konaniach o ochranu osobnosti a tiež potrebu vyriešenia právnej otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v obdobných konaniach, keď poukazom na uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/119/2018 táto právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7.3 V danom prípade žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi túto procesnú vadu sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v

zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7.4 K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra ESĽP uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

7.5 Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Súd by mal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

7.6 Odvolací súd založil svoje rozhodnutie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácii žalovaného na právnom závere vyjadrenom náleze ÚS SR sp.zn. II. ÚS 285/2017 z 12.10.2017. V uvedenom náleze ÚS SR konštatoval, že Ústav pamäti národa nie je vo veci žaloby o ochranu osobnosti pasívne vecne legitímovaný z hľadiska zodpovednosti za neoprávnenú evidenciu, ako ani z hľadiska zodpovednosti za zverejnenie tejto evidencie, avšak ÚS SR zároveň uviedol, že ponecháva všeobecným súdom, resp. príp. aj zákonodarcovi priestor k hľadaniu odpovede na otázku ako má byť poskytovaná efektívna súdna ochrana fyzickým osobám, ktoré sa domáhajú určenia, že sú neoprávnené evidované v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti.

7.7 ÚS SR v náleze sp.zn. I. ÚS 127/2019 z 26.11.2019 uviedol, že „Ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 285/2017 z 12.10.2017 na jednej strane vymedzil, že vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti Ústav pamäti národa nie je pasívne vecne legitímovaným subjektom, avšak zároveň, zohľadňujúc, že existuje ustálená odlišná judikatúra najvyššieho súdu týkajúca sa tejto otázky, ako aj vychádzajúc z princípu zákazu vzniku protiústavného stavu odmietnutia (odopretia) spravodlivosti (denegatio iustitiae), ktorý by nastal, ak by zo strany konajúcich všeobecných súdov nedošlo k identifikácii pasívne legitímovaného subjektu, proti ktorému by sa sťažovateľ mohol domáhať ochrany svojich subjektívnych práv, ktorých ochrany sa žalobou domáhal proti Ústavu pamäti národa, ponechal ústavný súd na konajúce všeobecné sudy, aby poskytli odpoveď na otázku, ktorému subjektu táto pasívna vecná legitímácia patrí. Možno tak zhrnúť, že v zmysle právneho názoru ústavného súdu obsiahnutého v odôvodnení nálezu sp. zn. II. ÚS 285/2017 z 12.10.2017: a) vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom nie je Ústav pamäti národa pasívne vecne legitímovaný z hľadiska zodpovednosti za (i) neoprávnenú evidenciu, ako ani z hľadiska zodpovednosti za (ii) zverejnenie tejto evidencie, b) konajúce všeobecné sudy (v danom prípade v prvom rade všeobecný súd, ktorému bola vec ústavným súdom vrátená na ďalšie konanie, t. j. krajský súd) majú identifikovať pasívne vecne legitímovaný subjekt vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom.“

7.8 Dovolací súd má za to, že nie je akceptovateľný postup odvolacieho súdu, ktorý si osvojil jednu časť

právneho názoru ÚS SR a druhú časť tohto právneho záveru neakceptoval a neriadil sa ňou. Uvedeným postupom, keď sa žalobca pôvodne domáhal ochrany svojich práv tak proti SR zastúpenej Ústavom pamäti národa a zároveň proti Ústavu pamäti národa, následne bola jeho žaloba v časti zamietnutá pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie SR zastúpenej Ústavom pamäti národa a pôvodne bol prijatý záver o pasívnej vecnej legitímácii žalovaného v spore a v nasledujúcom rozhodnutí odvolací súd zamietol žalobu z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného poukazujúc na nález ÚS SR sp.zn. II. ÚS 285/2017 bez toho aby riadne označil pasívne vecne legitimovaný subjekt je odmietnutím spravodlivosti (denegatio iustitiae).

7.9 Svojím rozhodnutím odvolací súd tak dostal žalobcu do neriešiteľnej situácie, keďže o.i. nie je z jeho rozhodnutia možné ani zistiť kto je pasívne vecne legitimovaným v spore. Takýto stav predstavuje príklad odmietnutia spravodlivosti „denegatio iustitiae“, ktorému dovolací súd nemohol poskytnúť ochranu.

8. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Poukazom na dôvod zrušenia rozhodnutia sa dovolací súd nezaoberal ďalšími dôvodmi prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP ani dovolacími dôvodmi podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

9. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

10. Dovolací súd na záver uvádza, že nevidí dôvod pre využitie legitímácie na podanie návrhu na začatie konania pred ÚS SR, keďže podľa jeho úsudku výklad a použitie namietaného všeobecne záväzného právneho predpisu nevytvára nesúlad s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Dovolateľovi nič nebráni obrátiť sa na ÚS SR so sťažnosťou podľa § 127 ods. 1 Ústavy SR pre porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, ktorým základným ústavným právom je i právo na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, tiež právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena, právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života i právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.